

AGIT = ACTIVATION of YOUNG GENERATION in the
TIMES of CLIMATE POLICY BACKLASH in CENTRAL EUROPE

Klimatická žaloba ČR / Klimarádi

Metodika vzdělávacích seminářů určených pro SŠ

Součást mezinárodního projektu AGIT = ACTIVATION
of YOUNG GENERATION in the TIMES of CLIMATE POLICY
BACKLASH in CENTRAL EUROPE

(český název pro veřejnost: Klimarádi)

Komentář k metodice: Metodika je určena v první řadě pro lektory a lektorky, kteří povedou semináře na SŠ ve školním roce 2023/24. V lektorské dvojici by měl být vždy člověk s právními znalostmi (povede aktivity právního charakteru + další dle domluvy) a člověk s lektorskými dovednostmi (facilitace reflexí a diskuzí, práce s emocemi a politickými tématy). Zatím jde o pracovní verzi metodiky, která se ještě může upravovat na základě zkušeností ze škol. Na konci projektu (červen 2024) chceme dát metodiku k dispozici pedagogické veřejnosti, tj. rozšířit a graficky ji upravit tak, aby s ní mohli pracovat i námi neproškolení vzdělavatelé a vzdělavatelky, kteří se věnují klimatickému či občanskému vzdělávání.

Vzdělávací cíle:

- Účastníci a účastnice rozumí právu jako nástroji pro dosažení veřejného zájmu v oblasti ochrany klimatu (právo není jen restriktivní, ale slouží i k ochraně našich práv).
- Znají hlavní zásady práva životního prostředí a základní právní rámec pro ochranu klimatu na české, evropské i mezinárodní úrovni.
- Jsou si vědomi, že klimatická krize je předmětem diskuze o podobě a fungování společnosti. Uvedou příklady z praxe či argumenty, které to dokládají.
- Vyjmenují aspoň tři právní nástroje, které mohou občané a občanky použít, když chtějí dosáhnout toho, aby veřejné či soukromé subjekty jednaly v zájmu ochrany klimatu.
- Navrhnou, jak prosazovat ochranu klimatu za použití aspoň jednoho z právních nástrojů (na místní úrovni). Svůj návrh diskutují s ostatními a zdůvodní. (jen pro variantu s občanskou aktivitou)
- Zamyslí se nad svým vztahem k tématu a co mohou sami udělat pro ochranu práv svých i druhých lidí či jiných bytostí, která jsou či budou ohrožena v důsledku změny klimatu (pro variantu s občanskou aktivitou)
- Pojmenují pocity, které v nich vyvolávají nespravedlnosti spojené s klimatickou krizí či současným nastavením práva. (pro variantu se simulovaným soudem)

Cílová skupina: vyšší ročníky středních škol, na kterých se vyučuje právo (gymnázia, odborné školy s obory jako např. veřejná správa) - třída musí mít už za sebou právní minimum a základy o změně klimatu, seminář je koncipovaný pro skupiny o velikosti 20 - 30 osob

Délka: 2 x 3 vyučovací hodiny (2 setkání s odstupem zhruba týdne, ale může být i mírně kratší či delší odstup, je to na domluvě lektorujících s vyučující*m)

Obsah a forma: Program se skládá z jednotného úvodu (zhruba první dvě vyučovací hodiny), kde se tematizují postoje ke změně klimatu, politický a právní rozměr. Dále dostane třída (po předchozí domluvě lektorujících s vyučující*m) na výběr, zda se chce na dalším setkání

věnovat praktické aplikaci jednotlivých právních nástrojů na téma ze svého okolí (reálná občanská aktivita), nebo zda si chce zahrát simulované soudní jednání (občanskoprávní případ se týká vlivu znečištění ovzduší uhelnou elektrárnou na zdraví). V obou variantách jsou důležité závěrečné reflexe jak samotné praktické části (občanská aktivita/simulovaný soud), tak celého programu.

Principy, na kterých stojí náš vzdělávací program

- dobrovolnost (studující si mohou sami určit, jak moc se do které aktivity zapojí)
- rozvíjíme znalosti, dovednosti i postoje, dáváme prostor pro uvědomění si a sdílení pocitů
- rovnocenný vztah mezi lektorujícími a studujícími (lektorující berou ohled na potřeby studujících, přizpůsobují jim obsah i metody, obousměrná komunikace, sdílená odpovědnost za učení)
- prostor pro aktivní zapojení studujících
- učení se a spolupráce ve skupině
- střídání rozmanitých metod (studující mají různé potřeby a styly učení)
- vytváříme podporující prostředí, které umožňuje zkoušet nové věci a dělat chyby (nehodnotíme, nevytváříme tlak na konkrétní výsledky)

Jazyková poznámka: V některých podkladech k aktivitám (zejména v textech o právních nástrojích) záměrně střídáme mužský a ženský rod pro označení profesí apod. v obecném významu (právnička, občané, političky...), abychom se vyhnuli používání pouze mužského rodu. V ústním projevu ve třídě je možné používat zdvojeně ženský i mužský rod (odbornice a odborníci, aktivisté a aktivistky), případně neutrální výrazy, tam, kde jdou utvořit (studující, vyučující).

Na tvorbě metodiky spolupracovali: David Chytil, Tomáš Jungwirth Březovský, Michaela Nedvědová, Barbora Nechanická, Jan Polášek

Přehled aktivit

První setkání

aktivita	Čas (min)	metoda	pomůcky
<u>Úvod</u>	10	Povídání v kruhu	štítky/páska na jmenovky + fixa, (míček)
<u>Postoje ke změně klimatu</u>	15-20	Škály v prostoru	Cedulky (souhlasím, nesouhlasím)
<u>Změna klimatu jako politické téma</u>	20-25	Video + otázky + diskuze	Projektor se zvukem, počítač, uložené <u>video</u> , napsané otázky na tabuli/flipchartu/papírech, papíry (stačí šmíráky) na poznámky
<u>Intro do klimatického práva</u>	15	Prezentace + kvízové otázky v průběhu	Počítač, projektor, Interaktivní prezentace právo & klima (uložená v pdf + pptx)
<u>Představení konkrétních právních nástrojů</u>	25-30	Práce s texty, vzájemné předání informací ve skupinách (skládankové učení)	Vytištěné <u>texty</u> roztržiděné na hromádky a očíslované pro rozdělení do skupin, něco na zvukový signál pro signalizaci času
<u>Výběr směřování druhého setkání</u>	10	Brainstorming + hlasování	Odpovědi z formuláře zasláného předem (pokud se tak stalo)
Varianta 1			
<u>Zadání simulovaného soudního jednání</u>	15	Zadání od lektorek, rozdělení rolí (skupin), instrukce pro příště	Vytištěné role, seznam rolí a počtů osob, odkaz na sdílené dokumenty
Varianta 2			
<u>Práce na tématu občanské aktivity</u>	15	Brainstorming ve skupinách,	Napsané otázky, T-graf, mobil s foťákem

		instrukce pro příště	
<u>Reflexe a zhodnocení prvního setkání</u> (pro obě varianty)	15	Sdílení pocitů (dyády), individuální písemné odpovědi na otázky	<u>kartičky/listy s pocity</u> , post-ity (3/os.), napsané otázky

Druhé setkání - varianta 1 (soud)

aktivita	Čas (min)	metoda	pomůcky
<u>úvod</u>	5-10	Energizer, jmenovky	Dle zvoleného energizeru
<u>Ztotožnění se s rolí, příprava na soudní jednání</u>	30	samostatná/skupinová práce, instrukce od lektorek	Zadání rolí, nasdílené dokumenty k soudu
<u>Příprava „soudní síně“</u>	5-10	Reorganizace prostoru	Fotky soudních síní
<u>Soudní jednání</u>	45	simulace	Podklady k soudu, hodinky
<u>Reflexe soudního sporu</u>	15-20	Sdílení v kruhu, strukturovaný rozbor	<u>dokument s možnostmi zapojení</u>
<u>Reflexe celého programu</u>	10-15	Tichá diskuze (písemné odpovědi na společný papír), (závěrečné kolečko)	flipcharty/velké role papíru s nadepsanými otázkami
<u>Online formulář od EU</u>	10	Vyplňuje každý samostatně na mobilu	<u>Odkaz + QR kód na formulář, napsané údaje pro úvodní otázky, wi-fi</u>

Druhé setkání - varianta 2 (občanská)

aktivita	Čas (min)	metoda	pomůcky
<u>úvod</u>	10-15	Uvítání, jmenovky, energizer	Dle zvoleného energizeru, štítky na jmenovky
<u>Právní nástroje v praxi</u>	70-80	Připomenutí témat z minula, skupinová práce, zpětná vazba mezi skupinami	Flipchart z minula, cedulky s právními nástroji a k čemu slouží, počítače/vytištěné vzory a papíry
<u>Reflexe občanské aktivity</u>	15	Sdílení pocitů ve skupinách, škály v prostoru	kartičky/list s pocity, cedulky ANO/NE, nasdílený dokument s možnostmi zapojení
<u>Reflexe celého programu</u>	15	Tichá diskuze (písemné odpovědi na společný papír), (závěrečné kolečko), online dotazník	flipcharty/balicí papír s nadepsanými otázkami, odkaz na dotazník EU
<u>Online formulář od EU</u>	10	Vyplňuje každý samostatně na mobilu	<u>Odkaz + QR kód na formulář, napsané údaje pro úvodní otázky, wi-fi</u>

1. setkání

Materiál a podklady:

- Atlas klimatické změny (tištěný jen pro vážné zájemce a vyučující, jinak odkaz)
- Uložená prezentace, video na USB (+ pro jistotu i na online úložišti)
- Otázky k videu - napsané velkým písmem na papíře na vyvěšení
- štítky/papírová lepicí páska na jmenovky
- Fixy
- Post-ity (3 barvy, pro každého 3 ks)
- Míček
- Zvukový signál a časovač (stačí v mobilu)
- Uložené odpovědi z formuláře o tématech, která je v jejich okolí zajímají (pokud se odpovědi po domluvě s vyučující*m sbíraly předem)

TISK

- Účastnické formuláře
- Texty o právních nástrojích
- Podklady k simulaci soudního jednání
- Kartičky nebo vytištěné listy s pocity
- Odkaz na další zdroje k tématu (sdílený dokument přes odkaz/QR kód)

Před začátkem: lavice stranou, židle do kruhu, jmenovky? (podle situace buď už před začátkem, nebo až v kruhu), připravit projektor na promítání videa se zvukem

1. hodina (45-50 minut)

Úvod

- Čas: 10 min
- představení lektorů (spolek Klimatická žaloba - podal první klimatickou žalobu na stát v ČR, o lektorech - čemu se věnujeme), téma setkání ve dvou větách (jak můžeme chránit klima a naše práva za pomoci různých právních nástrojů, i když třeba nejsme právníčky a právníci)

- Uděláme si jmenovky (jméno + zájmeno pro rozpoznání rodu, ve kterém o sobě mluví) + Vyplnění účastnických formulářů
- házíme míčkem a každý řekne své jméno, zájmeno
- (u skupin, které se neznají můžeme přidat i odpovědi na otázky: Z jaké třídy jste? Co jste naposledy slyšeli o změně klimatu v médiích, ve škole, nebo od lidí ve vašem okolí? - zabere to minimálně 10 minut, je třeba pak zkrátit některou další aktivitu)
- organizační informace - časový rámec, domluva, zda mohou být přestávky podle potřeby (jindy než zvonění), jíst v průběhu, chození na záchod,
- formát - dvě setkání po 3 hodinách (1. více teorie, 2. praktické), kdy se uvidíme příště
- přání z naší strany: tykáni, aktivní zapojení přispívá k učení, dobrovolnost (je možné zůstat stranou, nebo říct ne, pokud by nějaká aktivita člověku nedělala dobře)

Postoje ke změně klimatu

- Forma: škála SOUHLASÍM/NESOUHLASÍM v prostoru
- Čas: 15 - 20 minut
- Průběh: Lektorující řekne výrok, studující se rozmístí podél linie představující škálu podle toho, jak se sami vnímají (označíme cedulkami, kde je jaký pól, nebo napíšeme aspoň jeden pól na tabuli). Zdůrazníme, že nejsou špatné a správné odpovědi, jde o to, abychom se dozvěděli něco o sobě navzájem. Po každé otázce lektorující poprosí 2 - 3 lidi o krátkou ústní odpověď (měli by se dostat ke slovu postupně různí lidé, je dobré v druhé části vyzvat ty, kteří ještě nemluvili). Pokud by vyvstala nějaká delší diskuze, je lepší ji odložit na závěr aktivity, až si sednou všichni zpět do kruhu a budou se poslouchat. Případně mohou lektorující na závěr v kroužku (nikoliv v přímé reakci na výroky konkrétních lidí, nechceme zpochybňovat jejich postoje) doplnit důležité informace či odkázat na zdroje (je potřeba hlídat čas a a vzít to spíš svižně).
- Na ověření, zda chápou princip aktivity, můžeme položit testovací výrok: *Rozumím zadání.*
- Možné výroky (je možné vybrat jen některé či doplnit další dle skupiny):

- *Téma změny klimatu je pro mě vzdálené či nezajímavé.* (doptat se, proč to tak ne/vnímají)
- *Vyhledávám aktuální informace týkající se změn klimatu, klimatických politik apod.* (doptat se na tipy na dobré zdroje a konkrétní témata, která je zajímají, jestli jsou o politice, o přírodě, technologiích...)
- *Vím, jaké jsou hlavní příčiny změny klimatu.* (Doptat se na příčiny těch, kdo vědí. Pokud by vůbec nevěděli, doplní to lektoři.)
- *Věřím, že naše společnost klimatickou krizi zvládne.* (zdůraznit, že můžeme zažívat různé pocity, když přemýšlíme o změnách klimatu a budoucnosti, i v průběhu našeho setkání je v pořádku je projevit, mluvit o nich, nebo se nějaké aktivity neúčastnit, pokud se na to člověk necítí)
- *Pořádání demonstrací je účinnou cestou, jak přispět k řešení klimatické krize.* (doptat se, proč ano, ne, případně jako jsou podle nich dobré cesty)
- *Vynucování ochrany klimatu žalobami je účinnou cestou, jak přispět k řešení klimatické krize.* (doptat se proč ne/souhlasí, případně jestli o nějakých soudních případech týkajících se klimatu slyšeli)
- Další doplňkové výroky, pokud by byl čas a ještě to nezaznělo v předchozích odpovědích:
 - *Mám velké obavy z toho, co změny klimatu mohou způsobit.* (je možné posdílet pár tipů, co nám pomáhá se s nimi vyrovnat)
 - *Vidím dopady změny klimatu ve svém okolí.*
- Základní informace o změně klimatu a jejím řešení, které by během celého programu měly zaznívat buď od studujících, nebo lektorujících (není potřeba zacházet do detailů, neděláme přednášku o klimatu): viz klimatické minimum v příručce o klimatickém vzdělávání [Klima se mění. A co my?, str. 31](#)
- Nabídneme Atlasy o klimatu - v elektronické verzi ke stažení na webu (<https://faktaoklimatu.cz/atlas>) a v naší [nasdílené složce](#), kam budeme přidávat i další užitečné zdroje (vyvěsit [QR kód a zkrácený odkaz](#))
v tištěné verzi můžeme dát pár výtisků v případě vážného zájmu, můžou si je popůjčovat (zdůrazníme, že jeden stál 60 Kč a nechceme, aby hned po hodině skončily v koši).

Změna klimatu jako politické téma

- Čas: 20 - 25 minut
- Forma: video s následnou analýzou a diskuzí
- Průběh: Nalákáme na video - jde o český krátký film od studentů pro studenty, parodie na politické debaty o klimatické krizi.
- studující dostanou otázky k videu (na tabuli/flipchartu/na papírech, které vylepíme), společně se podíváme na video (8.32 minut), následně bude čas na analýzu videa ve dvojicích či trojicích (5 minut), pak sdílení odpovědí na otázky 2 a 3 v celé skupině (5 min.)
- Otázky:
 1. *Jaké názory zastávají jednotlivé postavy? Kterou skutečnou osobu, zemi či skupinu vám jejich vystupování připomíná?*
 2. *Proč byl problém dosáhnout dohody?*
 3. *K čemu je v podobných situacích právo?*
- Lektorující shrnou diskuzi + vysvětlí: Změna klimatu ovlivňuje životy lidí, je předmětem politické diskuze, právo konkretizuje politická rozhodnutí a slouží k jejich vymáhání. Můžeme uvést příklady, kdy na základě (absence) politické vůle (ne)byly implementovány nástroje, které by pomohly v řešení klimatické krize (podpora OZE/fosilních paliv, prolomení limitů těžby, změna výše poplatků za těžbu...)
- (upraveno na základě metodiky na <https://ucimoklimatu.cz/vyukove-materialy/farma-zviratek-aneb-klimaticka-dohoda/>)

Přestávka (podle potřeby a domluvy se studujícími, může být i jindy)

2. hodina (40-45 min)

Intro do klimatického práva

- Forma: prezentace od lektora*ky + kvíz
- Čas: 15 minut

Prezentace a kvíz

Komentář pro lektorující

(celá složka Interaktivní prezentace právo & klima)

Představení konkrétních právních nástrojů

- Forma: čtení textů, skupinová práce
- Čas: 25-30 minut
- Několik různých textů, každý z nich představuje jeden právní nástroj a příklad z praxe, kdy lidé tento nástroj použili v otázkách souvisejících s klimatem či ŽP
 - texty: žádost o informace, veřejné shromáždění, petice, žaloba, vystoupení na zastupitelstvu (předem vybereme 3 - 5 témat dle skupiny a času)
- Průběh:
 - Lektorující uvede téma aktivity a velmi stručně představí, o čem jsou jednotlivé texty. Občanská společnost funguje jako hlídací pes a také nám umožňuje artikulovat svůj hlas a názoru i jinak, než házením volebního lístku jednou za čtyři roky.
 - Studující si rozeberou texty tak, aby každý text mělo více lidí (je potřeba to mít dobře spočítané a předem připravené rovnoměrné hromádky, stejné texty očíslováme či označíme symboly pro pozdější rozdělení do skupin)
 - Utvoří skupiny s lidmi se stejným textem. Nejdřív čtou každý samostatně. Diskutují a připravují si, co řeknou ostatním. Můžeme napsat na tabuli návodné otázky: 1. K čemu je daný nástroj dobrý? 2. Kdo ho může využít? 3. Jaká témata se tímto způsobem dají řešit? 4. Příklad, kdy to lidé použili. (10 min)

- Pak se promíchají a zvětší skupiny. Nové skupiny se utvoří podle čísel (symbolů) na textech - sejdou se lidé se stejným číslem.
- V každé skupině si navzájem představí všechny nástroje: "expertka" představuje, ostatní se mohou ptát, doplňovat. Určíme orientační časový limit na osobu, aby se dostalo na všechny, podle počtu textů cca 2 min., celkem 10-15 min, lektorující dává nenásilný zvukový signál pro střídání, mohou a nemusí se ho striktně držet. Předem upozorníme, že to bude rychlé, cílem není předat všechny informace z textu, jen to zásadní a zajímavé.
- Na závěr ve velkém kruhu prostor pro otázky, vyjasnění, komentáře, shrnutí. Možné otázky od lektorujících: Které nástroje už jste znali? Které pro vás byly nové? Co pro vás byla nejdůležitější informace?
- Všechny texty můžeme třídit nasdílet v elektronické verzi. (do složky

Přestávka (podle potřeby a domluvy se studujícími, může být i jindy)

3. hodina (40 min)

Výběr směřování druhého setkání

- ! zde je důležitá komunikace s vyučující*m předem, jestli občanskou aktivitu chce do výuky zařadit a je v jeho možnostech podporovat v tom studující nad rámec našeho programu (zeptat se jich předem na témata, být k dispozici, pokud by na tom chtěli dále pracovat i po skončení našeho programu). Pokud tato podmínka není splněna, tuto aktivitu vynecháme a jdeme rovnou na variantu 2 - zadání simulovaného soudního jednání.
- Čas: 10 minut
- Forma: Facilitovaný brainstorming témat /kauz/případů, které by dále chtěli rozpracovat (obecný mapping)
- Výsledek:
 - A máme konkrétní téma z okolí pro občanskou aktivitu (varianta 2)
 - B jdeme variantou simulovaného soudního jednání (pracovně moot court) (varianta 1)
- Ideální je možná témata občanské aktivity sbírat skrze formulář zaslání přes vyučující*ho již před prvním setkáním (nebo využít interaktivních tabulí Ámos) - otázka: **Máš nějaký problém z tvé obce či kraje, který se týká změny klimatu a kterému by ses chtěl*a během skupinové práce ve třídě věnovat?** Témata z formuláře jsou v jedné minutě představena spolužákům.
- Ostatní mají možnost přijít s dalším novým tématem. Všechna témata jsou zapisovaná na tabuli. Rolí lektora/lektorky je brainstorming facilitovat, zajistit, že se dostane na všechny, kteří chtějí něco sdělit.
- Podle uvážení může lektor/lektorka navrhnout i naše modelové téma (osvěta o klimatickém plánu obce, happening upozorňující na změnu klimatu ve městě a další).
- Na konci brainstormingu se hlasuje. Hlas pro téma, které mě **zajímá** a které **chci dále rozpracovávat**. Každý může napsat svoje iniciály k 0-2 tématům.
- Nejsou-li ve třídě žádná témata, nebo není-li pro žádné téma dostatek hlasů (alespoň ¼ třídy pro 1 téma, max. pro 2 témata, pokud by měla stejný a velký počet hlasů), půjdeme variantou simulovaného soudního jednání.

- Pokud by byla malá část třídy, která má silný zájem pracovat na nějakém tématu, ale nezískala pro to většinu třídy, vysvětlíme jim, že na tom nebudeme dále pracovat společně v celé třídě, ale můžeme nabídnout konzultaci o přestávce, nebo se domluvit s vyučující, zda to nechce tematizovat v jiné hodině.

Zadání soudního jednání / práce na tématu občanské aktivity

- Čas: 15 minut
- Varianta 1 - zadání příběhu soudního sporu, přečtení a výběr rolí
- Varianta 2 - co víme o tématu a co je potřeba zjistit
- Domluvíme se, zda si mohou a chtějí nechat flipchart do příště ve třídě (případně poprosíme vyučující o uschování v kabinetu, každopádně si ho lektorující vyfotí).

Varianta 1 (zadání simulovaného soudního jednání)

- Čas: 15 minut
- Podklady
- Forma: představení příběhu a jak bude rámcově probíhat příští setkání se simulací, rozdělení si rolí, instrukce pro příště
- Podrobnosti o metodě simulovaného soudu pro lektorující:
Praktický průvodce od Street Law
- Průběh:
 1. Vysvětlíme rámec - co je simulace soudního jednání, kdy a jak bude probíhat. Jednání bude zjednodušené. Cílem je pochopit právní principy, přiblížit si soudní proces, rozvíjet argumentační schopnosti
 2. Představíme stručně příběh svými slovy (nečteme celé zadání).
 - Stručný popis případu: Občanskoprávní spor. Penzista žaluje blízkou uhelnou elektrárnu za újmu na zdraví sebe a své zemřelé manželky (požaduje náhradu škody za nemajetkovou újmu a újmu na zdraví). Elektrárna dlouhodobě vědomě překračovala emisní limity pro rtuť a další látky. (Případ je vymyšlený, takový soudní spor neproběhl, ale jednotlivé střípky mají reálný základ - vliv znečištění ovzduší na zdraví, uhelné elektrárny žádající o výjimky.)
 - Otázky do skupiny (je možné vynechat, pokud by nezbyval dostatek času): Je jednání elektrárny přípustné podle našeho právního řádu? Jak se měli protagonisté správně zachovat? Jaká norma byla porušena?
 3. Představíme a napíšeme všechny role, co která obnáší a následně je rozdělíme konkrétním lidem (nejdříve klíčové role a až pokud jsou všechny obsazené, tak i nepovinné). Lidé si vybírají role na základě svého zájmu a ochoty k tomu dělat práci i mimo vyučovací hodinu, kdy bude probíhat soudní jednání (některé role předchozí přípravu vyžadují, jiné ne). Zejména hlavní role přidělíme více lidem, i když by to tak v realitě nebylo (je potřeba promyslet předem podle velikosti třídy). Na konci bychom měli mít seznam rolí + kdo je hraje (např. napsaný na tabuli či flipchartu, který vyfotíme a přidáme do sdílené složky)

4. Studující si sednou po skupinách (rolích) a dostanou každý do ruky vytištěné zadání ke své roli (nesmí ho ukazovat nikomu s jinou rolí) a popis případu. Lektorující obejdou skupiny, zodpoví otázky a zdůrazní jim, co si mají do příště připravit, nastudovat, s kým se mohou domlouvat. Pro právnické role je možné vytisknout i soudní spis 1x do dvojice.
5. Na každém zadání role je krátký odkaz a QR kód na další dokumenty ke stažení na Google drive pro příslušnou roli.
6. Shrnout instrukce pro příště, zjistit, jestli někdo ze třídy teď chybí a příště přijde - případně poprosit někoho z jeho kamarádů, aby mu řekli, co se dělo, odkaz na dokumenty a příp. i předali roli.
7. Kontakt (telefon, e-mail) na jednoho z lektorů pro případ, že by potřebovali s něčím poradit během příprav.

Varianta 2 (občanská aktivita)

- Forma: brainstorming ve skupinách (kdyby zbývalo málo času, je možné udělat rovnou společný brainstorming v celé třídě)
- Vezmeme téma, o které byl největší zájem. Výjimečně je možné vzít 2 témata, pokud by měla stejný počet hlasů a nechtěli se žádného z nich vzdát. Rozdělí se sami na skupiny po 4-5 lidech (jen pro tuto aktivitu, v případě dvou témat spolu budou lidi, co chtějí pracovat na stejném tématu). Dostanou otázky, diskuze ve skupinách 7 minut, následně postupně sdílíme odpovědi (první skupina řekne 2 věci, pak další skupina doplní, co ještě nezaznělo a tak pořád dokola). Lektorující zapisuje stručné body do T-grafu (2 sloupce) na flipchart (necháme si ho na příští setkání). V případě dvou témat proběhne sdílecí fáze ve dvou skupinách paralelně, v každé bude 1 lektorující. Je potřeba hlídat čas, aby se stihla ještě společná závěrečná reflexe. Má jít jen o rychlý přehled, ne o hloubkovou analýzu problému.
- Otázky:
 - *Co už o tématu či problému víme? / Co ještě potřebujeme zjistit?*
(v případě, že by skupiny nenapadlo, nad čím přemýšlet, je možné doplnit, ať se zaměří např. na: aktéři, vývoj

problému, plány do budoucna, postoje politických stran a zastupitelů*ek, příčiny, řešení, právní regulace)

- Uzavření aktivity:
 - co nás čeká příště (budeme si zkoušet použít některé z představených právních nástrojů na konkrétním příkladě našeho tématu), napsat termín příštího setkání na flipchart
 - Pokud jsou ve sloupci "Co ještě potřebujeme zjistit" věci, které nepůjde zjišťovat až v průběhu příštího setkání, vyzmeme studující, zda by si je někdo chtěl vzít za úkol do příště (např. Zeptat se lidí, kteří o problému něco vědí, vypůjčit si místní tisk s článkem o tématu), dopíšeme zodpovědné osoby na flipchart (ideálně vždy aspoň dvojice na 1 úkol).

Reflexe a zhodnocení prvního setkání

- Čas: 15 minut
- Forma: ústí + písemná
- Lektorující stručně shrnou, co jsme všechno v průběhu setkání dělali a o jakých tématech jsme se bavili.
- Dyády: *Jaký nejsilnější pocit jsi v průběhu dnešního setkání zažíval*a s čím souvisel?*
 - dvojice sedí čelem k sobě, dostanou vytištěný list či kartičky s pocity (je také možné je v první fázi rozmístit po zemi a každý si vezme/zapamatuje 1-2 kartičky), Nejdřív mluví 1. člověk (nebo mlčí) a 2. jen poslouchá, pak se vymění (po 1,5 minutě).
- Individuální zamyšlení: píší odpovědi na post-ity každý za sebe, pak nalepí na flipchart (lektorující si to vyfotí, všichni si to můžou pak přečíst, flipchart jim zůstane ve třídě).

Otázky:

- Co nového jsem se naučil*a?
- Co mi chybělo / Co bych potřebovala od lektorujících či ostatních ve skupině? (při zadání otázky ústně upřesníme, aby věděli, co si pod tím představit a dali víc specifické zpětné vazby: přišlo vám to srozumitelné, rychlé/pomalé, málo/příliš mnoho nových věcí? apod.)

- Jaké by mělo být příští setkání a co mohu udělat pro to, aby se to naplnilo?
- Na závěr podle času můžeme jen rychle přečíst odpovědi, na některé z otázek, nebo můžeme udělat kolečko a každý sám řekne 1 nejdůležitější věc, co se naučil.

2. setkání

Varianta 1 (moot court)

1 hodina (45 min)

Úvod

- Čas: 5-10 minut
- Forma: krátký energizer, pohyb
- Možnosti (lektorující si zvolí sami podle skupiny a svých preferencí)
 - energizer na koordinaci/procvičení mozku (např. Zvedají se střídavě palce a malíčky, nebo se maluje jednou rukou kruh a druhou trojúhelník, nebo se v kruhu chytá do dlaně ukazováček souseda a zároveň uhýbá druhou rukou druhému sousedovi),
 - pohyb po prostoru různými rychlostmi a styly, které mohou sloužit i jako divadelní rozcvička (např. chodíme jako na ledu, v blátě, jako na trampolíně, jako na konci školního roku, jako když nás někdo pochválí...)
- Uvítání, jmenovky, krátké připomenutí, co bylo minule a co nás čeká dnes

Ztotožnění se s rolí, příprava na soudní jednání

- Čas: 30 minut
- Forma: příprava ve skupinách či jednotlivě (argumentace, převlékání, plánování) konzultace s lektory
- Shrňeme, co jsme si k simulaci řekli na minulém setkání, přečteme seznam rolí a ověříme, jestli jsou stále obsazeny všechny klíčové role. Pokud přišel někdo, kdo zatím nemá roli, přidá se k nějaké roli, kterou může mít více lidí. Pokud někdo ztratil zadání své role, dáme mu nové (je potřeba mít vytištěnou záložní sadu rolí).
- Studenti*tky si mohou připomenout celý příběh a svoji roli, kterou již dostali na prvním setkání (případně další podklady, pokud je pro svou roli potřebují) - zejména pokud tak neudělali mezi setkáními, nebo minule chyběli. Cílem je se s rolí ztotožnit

a vžít se do ní, rozmyslet si, co konkrétně bude dělat/říkat během řízení. Studenti+tky mají možnost se do role stylizovat (převléknout se a vzít si další rekvizity). Pokud má více lidí stejnou roli, domlouvají se společně (mohou si rozdělit, kdo co řekne). Zadání každé role obsahuje seznam, co je potřeba připravit a co má daná postava dělat během jednání. Úkolem lektorské dvojice je upřesňovat případné nejasnosti, podporovat skupiny v přípravě. Lektorka v roli soudkyně si dá poradu s přísedícími.

Shrnutí pravidel jednání, která by měla zaznít během přípravy (lze představit např. Formou moderačních karet a nechat je vyvěšené, vysvětluje lektor, který není v roli soudce, podrobněji je to rozepsané v příručce k moot courtu na s. 18)

- simulace bude zjednodušená, proces nebude shodný jako by byl v realitě podle zákona
- stručně průběh: soud zahajuje jednání, přednesení žaloby a vyjádření žalovaného, dokazování, závěrečné návrhy žalobce a žalovaného, rozsudek
- během tohoto jednání budou přítomni všichni svědkové a svědkyně v soudní síni (rozdíl oproti realitě)
- nezapojený lektor může zmrazit jednání slovem STOP(kdokoliv ho může požádat o zmrazení),
- nebojte se položit do rolí a držte se charakteru svých postav
- před vstupem do soudní síně přečíst poučení pro osoby vstupující.. (vytisknout min. 4x, ať může číst více lidí najednou)
- Jsou nějaké otázky, nejasnosti? (zodpovíme)

Příprava „soudní síně“

- Čas: 5-10 minut
- Forma: instrukce od lektorů + skupinová práce

Celková příprava třídy, nebo jiné vhodné místnosti na soudní jednání (pokud máme na jednání k dispozici aulu, přesuneme se tam). Nejprve lektorský tým ukáže fotky skutečných soudních síní, kde popíše, jaká místa jsou vyhrazená pro soudce, strany sporu a veřejnost (nejrychlejší je mít pár obrázků vytištěných a nechat kolovat). Každá

skupina (dvě strany sporu a jejich právní zástupci a veřejnost) si připraví svoje místo.

Vylepíme na dveře Poučení pro osoby vstupující do soudní síně.

Přestávka

2 hodina (50 min)

Soudní jednání (simulace)

- Čas: 45 minut
- Forma: Postup jednání před soudem
- Podklady
- Cílem simulovaného soudního jednání je se skrze smyšlený právní spor dozvědět o daném tématu více informací, pochopit rozdílné zájmy aktérů soudního sporu a v neposlední řadě i celý soudní proces.
- Role soudce*kyně se ujme jeden člověk z lektorského týmu (právník/právníčka). V této roli: řídí jednání, jak je popsáno výše v Postupu jednání před soudem, přenechává prostor dalším členům soudního senátu dle předchozí domluvy s nimi (hlavně mohou klást dotazy), hlídá čas tak, aby se dostalo na všechny, kteří mají mluvit (viz orientační harmonogram, jednání není možné protahovat nad vymezený čas, musí zbýt čas na reflexi)
- Dynamiku třídy hlídá druhý lektor, který není soudce (nemá žádnou roli). Stojí někde stranou hlavního dění. Může zmrazit jednání (slovo STOP či domluvený zvukový signál), když je potřeba do toho zasáhnout z pedagogických či technických důvodů, tj. zvenku, když je ohrožen smysl jednání (např. někdo se výrazně odchýlí od zadání své role a všichni jsou zmateni), nebo když ho o o přerušení požádá kdokoliv z účastníků (a nejde o otázku, která by se dala jen rychle zodpovědět dané osobě).
- Pozn. pro lektory: Pokud nepůjde vše podle plánu, nestihne se všechno, objeví se nečekané komplikace v případě, zachováme klid. I když neodehrajeme simulaci hladce podle našich představ, bude mít celá skupina zážitky a poznatky, které můžeme následně zreflektovat. V případě převažujících pocitů jako frustrace či zmatení je obzvláště důležité věnovat čas 1. fázi reflexe a pobavit se o tom, co se vlastně stalo a jak se cítíme.
- Je dobré se domluvit předem s vyučujícím, jaká bude jeho role. Může např. být oporou pro studující, kteří by se potřebovali v průběhu jednání poradit.
- Pokud máme obsazenou roli novináře, je potřeba jí dát po skončení soudního jednání pár minut na krátké rozhovory se stranami sporu (např. 1 minutu na každý rozhovor)

Zakončení simulace (5 min)

- Vyhlásíme, že tímto okamžikem simulace končí
- Vystoupíme důkladně z rolí (např. protřepeme ruce, nohy, zaskáče si)
- Přestavíme společně třídu zpět do rozmístění "židle v kruhu", příp. se přesuneme zpět do původní třídy
- Následuje přestávka, během které se mohou studující převléknout z rolí. Doporučíme jim, nějakou krátkou relaxační aktivitu (jít se provětrat), čeká nás ještě další program, při kterém budeme potřebovat čerstvou mysl.

3. hodina (40 min)

Reflexe soudního sporu

- Čas: 15-20 minut
- Forma: povídání v kruhu, vizuální zhodnocení (ukazování rukou), rozbor a otázky na právní momenty
- První část reflexe (sdílení pocitů) vede osoba, která nebyla v roli soudce. Do druhé části vstupuje člověk s právními znalostmi.
- Průběh:
 - Vysvětlíme, že nás čeká reflexe – ohlédnutí se za simulací, utřídění myšlenek, sdílení

První fáze: sdílení - 5-7 min. (v příručce s. 27)

- Pro lektorující: V této fázi nehodnotíme výkony studentů, průběh soudu, nekomentujeme, jak by proces dopadl ve skutečnosti apod. Pokud se na to někdo zeptá, zapíšeme otázku na „parkoviště“ a vrátíme se k ní později. Nemusí mluvit úplně všichni, posbíráme dojmy aspoň od 1 člověka za každou roli a od lidí, kteří mají potřebu sdílet, nebo kteří během jednání neměli prostor mluvit. Vyjádření by měla být stručná a každý mluví za sebe, nehodnotí, co říkají ostatní.
- Sedíme v kruhu, otázky do skupiny:
 - *Jak se cítíte?* (můžeme také promítnout pro inspiraci seznam pocitů, se kterým už jsme pracovali během prvního setkání)
 - *Jaký je váš nejsilnější dojem z celého soudu?*
 - *Stalo se něco, co vás překvapilo?*
- Rychlé kolektivní neverbální zhodnocení: ukazujeme rukou před sebou (jako teploměr – nahoře nejvíc, dole nejméně), vždy zavřeme všichni oči, položíme otázku a ukážeme rukou, pak otevřeme oči (alternativně palce nahoru/dolů/uprostřed)
 - o Jak se vám simulované jednání líbilo?
 - o Jak jste spokojeni s průběhem celého soudu?
 - o Jak se vám podařilo zahrát svou roli?

Druhá fáze: strukturované ohlédnutí - 10-15 min. (podrobněji popsané v příručce k moot courtu s. 28)

- Pro lektorující: účelem této části je rozebrat jednotlivé momenty, dát odborné právní komentáře, zpětnou vazbu, prostor pro otázky

- Pojmenujeme klíčové právní momenty a principy (rovnou sami lektorující, nebo necháme nejdřív odpovědět studující)
 - **zavinění** - porušení povinností stanovených zákonem (překročení emisních limitů)
 - **příčinná souvislost** (nadlimitní emise elektrárny poškodily zdraví a životy lidí žijících v oblasti imisního spádu)
 - **vznik škody** a její přesné vyčíslení (újma na zdraví, ztížení společenského uplatnění, bolestné, nemajetková újma - žal)
 - Zásady práva životního prostředí (můžeme se vrátit k zásadám z prezentace na 1. setkání a říct si, jestli a jak se zásady v našem případě uplatňují)
 - Otázka emisí - emise znečišťujících látek vs. emise skleníkových plynů (co zaznívalo v argumentaci, co bral soud v potaz)
- Co bylo nepřesné, co se odlišovalo od reálného jednání:
 - Pouze jedno jednání ve věci
 - V soudní síni přítomni všichni svědkové a znalkyně
 - Předem daný čas na vystoupení
 - Nekontrolují se plné moci a totožnost
 - Přisedící (v realitě je u většiny civilních řízení samosoudce)
 - Neprotokoluje se ani nenahrává průběh
 - Větší předvídatelnost díky určeným rolím
 - není odročení jednání pro doplnění důkazů
 - nebude zaslán písemný rozsudek
- Okomentujeme taktiku vedení sporu oběma stranami – co bylo či nebylo funkční, co (ne)pomáhalo. Jaké momenty byly klíčové pro to, jak soud nakonec dopadl? Udělala některá ze stran zásadní chybu? Jaké další důkazy mohly strany navrhnout?
- Jak by případ dopadl ve skutečnosti, proč takový případ v ČR neproběhl (náklady řízení, těžké prokázat příčinnou souvislost u běžných lidí - další vlivy jako kouření atd.),
- dopady na fosilní společnosti - poškození image, finanční náklady (jak odstrašující?)
- Další možná témata k diskusi dle času a skupiny:
 - klimatické žaloby (příklady z posledních let, rozsudek ESLP),
 - limity práva (ale i právo se může změnit - můžeme zmínit snahy o změnu práva z ČR i ze světa, např. ekocida, právní

subjektivita přírody, zavádění/omezování nástrojů pro zapojení občanů - např. občanská shromáždění)

- Možnost vrátit se k větším abstraktnějším otázkám klimatického práva (podle situace a toho, co všechno jsme už diskutovali na 1. setkání): závazky států, odpovědnost za vypouštění emisí
- Poznámka od lektorujících: právní řešení klimatické krize není jediná cesta, rozdat/nasdílet seznam dalších možností zapojení.

Info pro lektorující o případu od autorského týmu:

Náš případ je smyšlený. V mnoha aspektech však čerpá z reálného dění:

- elektrárna Chvaletice měla podobný podíl na emisích i podobné zisky, jako elektrárna v případě, žádala o výjimku z nových emisních limitů
- existují studie poukazující na dopady na zdraví v důsledku nadlimitních emisí českých hnědouhelných elektráren (např. Greenpeace si nechala propočítat počet nadměrných úmrtí)

V jiných je naopak záměrně nerealistický:

- např. v Moravskoslezském kraji nejsou hnědouhelné elektrárny

Také je zřejmé, že emise znečišťující ovzduší a emise skleníkových plynů jdou velmi často ruku v ruce, proto dává smysl tato témata (ochrana zdraví+klimatu) propojovat, i když je samozřejmě potřeba mezi jednotlivými druhy emisí a jejich dopady rozlišovat.

Reflexe celého programu (pro obě varianty)

- Čas: 10-15 minut
- Forma: písemná/vizuální (+ ústní)
- Tichá diskuze: na zemi jsou rozmístěné flipcharty s otázkami (každá otázka 2x, aby se vešli všichni k papíru a mohli se rovnoměrně rozprostřít). Každý může psát či kreslit odpovědi a reagovat písemně na ostatní (např. + jako souhlas). Je důležité psát dobře viditelnou fixou a čitelně. Dáme cca 10 minut na psaní odpovědí, pár minut před koncem vyzveme, že si mohou přečíst odpovědi ostatních, pokud je zajímají (každý samostatně).
 - Jaké otázky se vám honí hlavou? Co byste ještě chtěli promyslet či prodiskutovat?
 - Co si ze seminářů odnášíte? K čemu to můžete použít?
- Závěrečné kolečko: pošleme "mluvící předmět" po kruhu, každý může říct jednou větou buď jednu nejdůležitější věc, co si odnáší, nebo jednu věc, co by chtěl* a vzkázat skupině (nebo může mlčet a předat slovo-předmět dál).
 - Otázky napíšeme na tabuli či na papír. V závislosti na velikosti skupiny je potřeba už od začátku hlídat, aby vyjádření byla v mezích krátké věty, aby zbyl čas i na lidi na konci. Lektorující mohou také v kruhu odpovědět.
 - Kolečko můžeme vynechat, pokud nebude dost času, nebo pokud už budou studující příliš vyloupení z předchozích reflexí, v tom případě jen lektorující ústně shrnou odpovědi z flipchartů

Pozn. pro lektorující: Z pilotního semináře máme hodnotící dotazník, který je alternativně možné využít pro individuální písemné zhodnocení (případně jen část otázek z něj).

Online formulář od EU (10 minut)

- Studující vyplní na mobilech, odkaz přes QR kód/zkrácený odkaz
- Zjistit předem, zda je ve škole wi-fi a zda k ní mají studující přístup
- https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/CERV_2021-2027
- Vysvětlíme, že odpovědi slouží pro Evropskou komisi, která projekt finančně podpořila. Jde o pár otázek k programu a hodně obecných otázek o postojích k EU a tématům týkajícím se spravedlnosti. Některé otázky mohou být složité, odpovězte podle prvního pocitu a moc dlouho nad tím nepřemýšlejte.
- Je verze v češtině (musí se přepnout jazyk po otevření).
- Vytisknout/vypsát na tabuli/promítnout údaje, které je potřeba vyplnit v úvodu dotazníku
 - Vpravo nahoře se přepíná jazyk do češtiny
 - tiny.cc/pruzkumEU
 - 1.1 Referenční číslo: 101081252
 - 1.2 Druh činnosti: odborná příprava
 - 1.3 Název akce: Klimarádi

V angličtině:

- 1.1 Reference of the project: 101081252
- 1.2 Type of activity: Training
- 1.3 Title of the event: Klimarádi

Varianta 2 (občanská aktivita)

Využíváme, když skupina má zájem dělat nějakou občanskou aktivitu a dohodla se na tom už na prvním setkání. Naším cílem je naučit se použít právní nástroje (aspoň 1) na nějaký skutečný problém.

Úvod

- Čas: 10-15 minut
- Forma: buď stejná krátká pohybová aktivita jako u varianty 2, nebo si můžeme zahrát delší energizer s právními pojmy z minula (např. ovocný salát, pantomima/malování a hádání pojmů) - zvolí si lektorující
- Uvítání, jmenovky

Právní nástroje v praxi

- Čas: celkem max. 80 minut
- Forma: příprava ve velké skupině a následně práce v malých skupinách, vzájemná zpětná vazba
- Sepsání žádosti o informace
- Sepsání žádosti o nahlášení shromáždění a odeslání - místo, termín, co se bude dít
- Sepsání textu petice a vytvoření podpisového archu
- (v pokročilých třídách můžeme zvážit i použití dalších nástrojů)

1. Shrnutí vybraného tématu pro občanskoprávní aktivitu

- Orientační čas: 5 minut
- Forma: projdeme flipchart z minula (co už víme/co ještě potřebujeme zjistit + doplníme novinky, pokud něco od minula zjistili (v případě, že máme dvě témata, probereme je obě společně a ujistíme se, že chtějí nadále pracovat na obou, případně je možné jedno vyřadit)

2. Výběr právních nástrojů

- Orientační čas: 15 min
- Forma: společná diskuze, rozdělení do skupin
- Průběh:

- Připomenutí právních nástrojů z minula a kdy se hodí je použít: Na tabuli (nebo na zem) dáme papíry s nadepsanými nástroji + vedle papíry jiné barvy s účely, ke kterým se dají nástroje použít (např. Potřebujeme informace od úřadu a nikde jsme je nenašli, Chceme vytvořit veřejný tlak na politiky*čky). Dáme chvíli na individuální rozmyšlení a pak vyzveme, aby studující říkali, co k čemu patří a přiřazujeme k sobě papíry. *Co byste použili dřív a co později a proč?* Krátce prodiskutujeme důvody a seřadíme papíry. (5 min)
- *Které z nástrojů by pomohly v řešení našeho tématu? Jak konkrétně?* - odpovídá kdokoliv (5 min)
- Rozdělení do skupin: cedulky s nástroji, které jsme v předchozí diskuzi vybrali jako vhodné pro náš případ, dáme do prostoru na zem. Studující si stoupnou k tomu nástroji, na kterém by chtěli pracovat. Poprosíme je, aby utvořili skupiny max. 4 lidí. Pokud je u nějakého nástroje hodně lidí, může být více skupin, které použijí stejný nástroj. (5 min)

3. Návrh aplikace právních nástrojů

- Orientační čas: 30-40 min
- Forma: práce ve skupinách, sepisování návrhů (papír/počítač - domluvit předem se školou)
- Ke každému nástroji dostane skupina vzor/návod a check-list či otázky, které je třeba promyslet, případně si najdou sami na internetu (frankbold.org/poradna)
- Připravují první verzi textu (a případně i širšího plánu)
- Mohou si vyhledávat informace na internetu, radit se s lektorkami

4. Zpětná vazba mezi skupinami

- Orientační čas: 10-15 min
- Forma: písemná (papír/počítač - domluvit předem se školou)
- Průběh: Skupiny si vymění své návrhy a mají za úkol pročíst a konstruktivně okomentovat návrh jiné skupiny za pomoci návodných otázek (Je text/plán srozumitelný? Jsou splněny všechny právní náležitosti? Co by bylo ještě třeba doplnit či lépe promyslet?...). Zpětnou vazbu čitelně napíší na PL a pak ji předají původní skupině (pokud je sudý počet skupin, může si

vyměnit návrhy vždy dvojice skupin a pak si sednout společně a prodiskutovat vzájemnou zpětnou vazbu i ústně).

5. Doladění návrhů a plánů

- Orientační čas: 10 min
- Forma: pokračování práce ve skupinách
- Možné zadat nějaké prohlubující/rozšiřující otázky, pokud by byly některé skupiny rychle hotové (aby promysleli i komunikaci a argumentaci kolem toho, co řeší, nebo nějaké budoucí scénáře a reakce).
- V případě více návrhů stejných nástrojů je potřeba vybrat ten lepší, který se reálně použije (nebo texty nakombinovat). V tomto případě se skupiny spojí a pracují na finálním návrhu společně.

(Prezentace návrhů a dalších kroků ostatním

Není nutné, jen pokud by byl čas a zájem ze strany skupiny zjistit, co dělali ostatní.

- Forma: z každé skupiny zůstanou na svém místě 1-2 lidi, kteří budou ostatním prezentovat, co skupina vymyslela. Ostatní mohou volně chodit ke stanovištím skupin, které je zajímají a ptát se. Po nějakém čase se mohou prezentující vystřídat.)
-

6. Uzavření praktické části skupinové práce lektory

- Připravili jste návrhy a je jen na vašem rozhodnutí, jestli budete v aktivitě pokračovat. Pokud byste se tématu dále věnovali a potřebovali podporu, můžete se obrátit na nás (předat kontakty, pokud je to pro lektorující ok) či vašeho učitele*ku. Spoustu rad můžete také čerpat od neziskových organizací, které podporují občanský aktivismus v otázkách klimatu a udržitelnosti, např. v poradně Frank Bold, u iniciativy Občanské oko (Nesehnutí)
- Odkážeme na přehled dalších možností zapojení a zdrojů (ve stejné složce jako Atlas klimatické změny)

3. hodina (40-45 min)

Reflexe občanské aktivity

- Čas: 15 minut

- Forma: *reflexe v malých skupinách - pocity + společná - škály*
- Průběh:
 - Po podlaze rozmístíme kartičky s emocemi (nebo je dostanou do každé skupiny vytištěné). Každý si má vybrat 1-2 slova (buď z kartiček, nebo vlastní), která vystihují jeho momentální pocity. Následně se vrátí do malých skupinek, ve kterých pracovali, a každý dostane prostor sdílet své pocity s krátkým vysvětlením (ostatní to nehodnotí, můžou se jen citlivě doptat pro lepší pochopení).
 - Škály ve velké skupině (ANO/NE): rozmístí se na linii v prostoru, lektorující se mohou doptat vždy pár lidí proč odpověděli, tak jak odpověděli
 - Jsi spokojený*á s výsledkem vaší skupinové práce?
 - Jsi spokojený*á s průběhem vaší skupinové práce?
 - Bylo pro tebe vypracování úkolu obtížné?
 - Chceš se vašemu tématu dál věnovat? (doptat se jak, co by pro to potřebovali)
 - Přijdou ti představené právní nástroje pro tebe osobně užitečné? (doptat se, proč ano/ne, k čemu)

Reflexe celého programu a dotazník - viz výše (stejně pro obě varianty)